

# Vad är koreografi för barn?

En rapport från konferensen »Vad är koreografi för barn?« som hölls den 19–20 augusti 2009 på Kristinehamns folkhögskola, KPS.

Konferensen arrangerades av Samarbetsrådet för de regionala danskonsulentverksamheterna (SRD) med stöd av Statens kulturråd.

Rapporten är sammanställd av Lis Hellström Sveningsson samt SRDs arbetsgrupp för konferensen: Katarina Hultin, Vicky Sverkerson, Maria Ogestad och Signe Landin.

# Inledning

Det finns ett växande intresse hos Sveriges koreografer för att skapa koreografi för barnpubliken. Samtidigt ökar efterfrågan på barnföreställningar från arrangörerna. Det handlar både om skolföreställningar och offentliga arrangemang. Hur stimulerar vi den utvecklingen? Och hur försäkras vi oss om att de föreställningar som når barnen håller hög konstnärlig kvalitet? Det är frågor som Samarbetsrådet för de regionala danskonsulentverksamheterna (SRD) uppmärksammat genom att arrangera konferensen *Vad är koreografi för barn?* på Kristinehamns Folkhögskola, KPS, 19–20 augusti 2009. Konferensen genomfördes med stöd från Statens kulturråd och i samarbete med Kristinehamns folkhögskola, KPS.

## UR ANSÖKAN TILL KULTURRÅDET

»Lusten att arbeta för just den unga publiken är en viktig drivkraft för de danskonstnärer som väljer att skapa dans för barn. Hos politikerna är barn gärna en prioriterad målgrupp. Men räcker det? Vad är det som gör en koreografi särskilt lämpad för barn? Föreställningar för unga åskådare kräver medvetenheten om publiken, tilltalet och den specifika situation som hela dansbesöket innebär. Såväl samhällets som konstnärernas syn på barn och barndom är grundläggande, liksom konstnärernas egen medvetenhet om sina val. Men hur översätter man det till konstnärlig kvalitet? Vad innebär det för koreografi, rörelsespråk, kompositionsstruktur, dramaturgi och kvalitet på dansens utförande? Och hur kan flera danskonstnärer stimuleras till att rikta sitt arbete till barnpubliken? Möter utbildningarna på dansfältet de behov som finns idag?

Dessa frågor tematiseras och fördjupas under den arbetande konferensen med särskilt inbjudna deltagare. Danskonstnärer, arrangörer, danskonsulenter,

forskare och danskritiker erbjuder olika perspektiv och utbyter erfarenheter. Diskussionerna utgår både från föreläsningar och inbjudna föreställningar ur det aktuella utbudet av dans för barn. Syftet är att utveckla och öka tillgången och kvaliteten på svensk koreografi för barnpubliken.«

## BAKGRUND

Samarbetsrådet för de regionala danskonsulentverksamheterna arrangerade under år 2006 en serie om fyra seminarier på temat koreografi för barn och unga. Kulturskribenten Lis Hellström Sveningson var engagerad som moderator för alla fyra seminarierna, som genomfördes med stöd av Statens kulturråd och hade rubrikerna:

- *Dansföreställningar för barnpubliken*  
– *Varför inte? (I)* Seminarium om koreografi för barn och unga, Stockholm, 22 februari 2006
- *Dansföreställningar för barnpubliken*  
– *Varför inte? (II)*. Seminarium om koreografi för barn och unga, Lund 7 maj 2006
- *Tack för filmen!* Seminarium om koreografi för barn och unga, Göteborg 12 maj 2006
- *Det internationella perspektivet*  
Hur ser det ut i andra länder? Vilka erfarenheter har vi därifrån? Seminarium om koreografi för barn och unga, Malmö 15 oktober 2006

## Moderatorns avslutande kommentar:

Iakttagelserna från det inledande seminariet har stått sig genom serien. Det finns ett intresse för att skapa koreografi för barn och unga, det finns ett utbud – även en del av hög kvalitet, det finns en efterfrågan, en nyfiken publik.

Men självförtroendet är på många håll lågt bland



Vad som gör en koreografi särskild lämpad för barn var en av frågorna som diskuterades under konferensen. Från vänster: Anya Ison Wallace, Birgitta Poleman, Vicky Sverkerson, Åsa Fagerlund, Ingela Gånedahl och Kerstin Abrahamsson.

konstnärerna, det ger inte någon högre status, vare sig i dansvärlden eller i kulturvärlden, att ägna sig åt koreografi för barn och unga. Om danskonsten är konstarternas lillasyster så är dansen för barn och unga närmast en syssling från landet.

Det är dags att ändra på den inställningen. De fyra seminarierna pekar ut vägen:

- Mera utbildning omkring dans för barn och unga
- Medvetenhet om varför, var, när och hur man gör koreografi för barn och unga
- Möten som samlar de erfarenheter och kunskaper som redan finns och bygger vidare på dem
- Mod att våga diskutera kvalitet och driva koreografi för barn och unga som en genre med status
- Medel för produktion och särskild kompetens hos anslagsgivarna som kan avgöra kvaliteten hos projekten

Lis Hellström Sveningson, moderator

mars/april 2007.

(Ur rapport: *Fyra seminarier om koreografi för barn och unga* 2006. Utgångspunkter och korta kommentarer från moderatorn, Lis Hellström Sveningson)

## SYFTE

SRD ville efter seminarieriet gå vidare och bjöd in till en tvådagars konferens med utgångspunkt i fyra av de punkter Lis Hellström Sveningson formulerade i sin rapport: *Mera utbildning, Medvetenhet, Möten och Mod*

Konferensen beskrevs på följande sätt:

Vad är koreografi för barn?

En arbetande konferens om att skapa koreografi för barnföreställningar, 19–20 augusti 2009, Kristinehamns folkhögskola

# Vad är koreografi för barn?

– KONFERENSEN I KRISTINEHAMN

Konferensen hölls enligt planerna som ett internat onsdag 19 och torsdag 20 augusti 2009 på Kristinehamns Folkhögskola, KPS. Av de 39 deltagarna var:

- 9 arrangörer
- 9 koreografer
- 5 dansare
- 1 företrädare för en dansinstitution
- 11 danskonsulenter
- 1 företrädare för Kulturrådet
- 1 företrädare för Danscentrum
- 1 forskare och föreläsare
- 1 moderator

Formen var en arbetande konferens med aktiva deltagare som varvade föreläsningar, föreställningar och diskussioner. De tematiska diskussionerna inleddes med en kort upptakt där en liten panel tillsammans med moderator Lis Hellström Sveningsson väckte frågor som deltagarna tog med och utvecklade vidare i följande gruppdiskussioner. Varje grupp hade i uppgift att utifrån sina samtal formulera en fråga, ett påstående och en insikt vilka utgjorde basen för den framåtblickande slutdiskussionen.

## FÖRELÄSNING: **Vad är ett barn?**

**KARIN HELANDER** är professor och föreståndare för Centrum för barnkulturforskning vid Stockholms universitet.

Hon inledde med att diskutera vilken syn vi har på barn, barndom och koreografi för barn.

Vad är ett barn? En människa under 15 år? En människa som växer?

Vi omförhandlar hela tiden vår syn på barn, barnkultur och kvalitet. Barndomen kan vara ett abstrakt tillstånd som kan förändras.

»Betweensen«, unga mellan barn och tonår, är en målgrupp som är oerhört inne bland kommersiella aktörer idag. Vi talar om en förlorad barndom, om all kommersiell kultur som väller in över våra barn.

Vi är inne i ett paradigmskifte i synen på barn, en rörelse från en utvecklingspsykologisk syn till en antropologisk. Från att tidigare ha talat om utvecklingsstadier, att barn är ett »blankt papper« som ska fyllas, ser vi barn och barndom som kulturellt och socialt betingade. Man menar i dag att barn är kompetenta medborgare som formas av tid och plats. Barn är också beroende av den sociala strukturen. Man talar om en »generationsmaktsordning« – vuxna bestämmer, har makten. Samtidigt har de utvecklingspsykologiska tankarna börjat komma tillbaka i synen på barn, de olika tänkesätten möts mer och mer. Även små barn uppfattar konst och det pågår idag receptionsforskning kring detta.



Arrangörer i samtal om kvalitet i dans. Från vänster: Lis Hellström Sveningson, Ingela Gånedahl, Camilla Luterkort och Thomas Johansson.

### Barnkulturens kategorier:

1. Reflektioner kring barndom – barndomsförståelse
2. Kulturprodukter för barn:
  - a Konstnärligt orienterad
  - b Pedagogiskt inriktad
  - c Kommersiell  
(denna uppdelning blir alltmer komplex och gränsöverskridande)
3. Barns egen kulturproduktion
4. Vuxeninitierad aktivitet med barn

Hur vi avläser kategorierna beror på vår egen syn på barn.

### Synen på barn – Barndiskurser:

- Det goda barnet
- Det onda barnet
- Det naturliga barnet
- Det fria barnet
- Barnet som tabula rasa (oskrivet blad)
- Det kompetenta barnet
- Det sårbara barnet
- Det psykologiska (psykoanalytiska) barnet
- Barnet som har rättigheter
- Vuxenbarn och barnvuxna
- Det postmoderna barnet (som utvecklats i takt med mediasamhället)

Karin Helander utvecklar tankarna om synen på barn och barnkultur närmare i sin bok *Barndramatik och barndomsdiskurser* (Studentlitteratur. 2003)

### INLEDANDE SAMTAL:

#### Arrangörer ser dans

**MED ARRANGÖRERNA** Ingela Gånedahl, teaterkonsulent, Riksteatern i Blekinge, Camilla Luterkort, kultursekreterare, Diesilverkstan, Nacka kommun och Thomas Johansson, kultursekreterare, Vänersborgs kommun.

Inledningsvis berättade alla tre arrangörerna om sin personliga ingång till danskonsten och svarade sedan på frågan: *Vad är kvalitet i dans för dig?*

**Camilla:** Jag vill gärna se något två gånger för att riktigt kunna bedöma och i min tur kunna sälja vidare till skolorna. Det direkta tilltalet är viktigt. Hur föreställningen kommunicerar. Att den ligger i nivå med publiken. Jag är nyfiken och ser mycket till helhetsbilden. Jag tycker även att det är av betydelse att koreografen/dansarna är nyfikna på sin publik.

**Ingela:** Jag tycker att när jag ser en bra dansföreställning så känner jag mig drabbad i hela kroppen och det vill jag förmedla till barnen. Det är viktigt att ha samtal med alla klasser innan föreställningen för då skapar man en relation till varandra (jag har erfarenhet av detta från en stor danssatsning vi gjorde). Jag vill att koreografen skriver ett brev direkt till publiken om föreställningen.

Föreställningen *Allt man vill* tycker jag är en gränsöverskridande scenkonstupplevelse.

**Thomas:** Jag måste tycka om föreställningen. Den måste tilltala även mig som vuxen (dansen gör det oftare än andra konstarter). Det är viktigt med en ärlighet i tilltalet. Och att föreställningen talar till oss som människor, en allmänmännisklighet.

### INLEDANDE SAMTAL:

#### Koreografer ser dans

**MED KOREOGRAFERNA** Minna Krook, Lotta Gahrton och Åsa Fagerlund.

#### *Vilka är dina drivkrafter?*

**Minna:** Jag vill visa den konst jag tycker om för barnpubliken. Respekten för människan är viktig. Ju mindre människor desto större respekt för dem.

**Lotta:** Det är roligt att spela för barn. Jag gillar mitt jobb, tycker om att skapa och att lösa problem. Jag tycker om att tolkningen av dans är fri.



Från vänster: moderator Lis Hellström Sveningson samtalar med koreograferna Lotta Gahrton, Åsa Fagerlund och Minna Krook.

**Åsa:** Skapandet. Den egna barndomen är betydelsefull för då var dansen viktig. Jag har ett stort intresse för barnkultur över huvud taget.

#### *Hur väljer du dansare?*

**Lotta:** Jag väljer dem jag gillar att arbeta med. De som har förmåga att fånga upp publikens gensvar. Erfarenhet är en viktig förutsättning.

**Minna:** Dansare som är lätta att fungera med. Snälla dansare. Gärna olika personligheter. De måste ha kommit förbi statustänkandet. Jag »uppfostrar« mina dansare.

**Åsa:** Jag väljer dansare som »vill vara där«.

#### *Finns det dansare som är rädda för barnpubliken?*

**Minna:** Det är nog snarare en ovana vid den målgruppen. Man kan lära sig att bemöta oväntade inslag från publiken och att improvisera.

**Åsa:** Erfarenhet är det som behövs.

**Lotta:** Intresset för målgruppen är viktigt, det måste finnas ett genuint intresse att skapa/dansa för barn.

#### *Hur ser du på växelbruk – att göra både barn- och vuxenproduktioner?*

**Minna:** Jag ser det enbart som en möjlighet.

**Lotta:** Det är berikande med växelbruk.

**Åsa:** Jag har mest gjort barnföreställningar senaste tiden.

#### *Om du ser till kvalitet och marknaden. Har du konstnärlig frihet?*

**Åsa:** Man måste anpassa sig till turnésituationen snarare än att anpassa föreställningen.

**Minna:** Jag har mina idéer som jag följer. Barn behöver närhet till föreställningen.

**Lotta:** Jag anpassar inte till marknaden. Jag gillar också det lilla formatet, men också att arbeta med institutioner.

#### *Speciella önsknningar?*

**Minna:** Att kunna spela längre på varje ställe.

**Åsa:** Mer resurser och att man får hela det bidrag man söker.

**Lotta:** Fler gästspel på Gottsunda Dans & Teater, plus en liten scen. Att ha en fast grupp där. (Lotta har precis blivit konstnärlig ledare på Gottsunda Dans & Teater)

#### UR KOREOGRAFENS VINKEL 1: GUNILLA HEILBORN, »Allt man vill«

**GUNILLA HEILBORNS** *Allt man vill* var en av de föreställningar som ingick i konferensen. Dessvärre blev en av dansarna skadad strax före, men turligt nog finns föreställningen inspelad. Konferensdeltagarna fick se en dvd istället för den levande versionen, en fullt realistisk situation, eftersom dansföreställningar har få och korta spelperioder är det vanligt att en dvd blir den första kontakten med ett verk.

Koreografen Gunilla Heilborn hade inte möjlighet att delta i konferensen och därför hade moderatorn Lis Hellström Sveningson intervjuat henne i förväg. Lars Liljegren, tekniker på ZebraDans, och Tove Strandell, dansare i *Allt man vill*, deltog däremot i samtalet. Tove ledde även en kort rörelseverkstad efter dvd-visningen.

**FÖRESTÄLLNINGEN ÄR EN** samproduktion mellan Gottsunda Dans & Teater och ZebraDans och hade premiär våren 2008 på Gottsunda Dans & Teater



Föreställningsbild: *Allt man vill*. Koreografi: Gunilla Heilborn. Dansare från vänster, Emelie Garmén och Mira Björkman. Foto: Stefan Bohlin.

i Uppsala. Gunilla Heilborn turnéanpassar alla sina barnföreställningar. Hon menar att barnföreställningar ofta lever länge och spelas mycket jämfört med vuxenföreställningar.

Hennes arbete börjar med att hon samlar material, provar bilder och fragment, som inte behöver hänga ihop. Hon låter dansarna improvisera och letar efter en stämning. »Om jag hittar den är det är inte så viktigt vad de gör«, säger Gunilla.

*Allt man vill* ligger nära barnen och handlar om saker som de kan känna igen. Gunilla har arbetat med barngrupper i Gottsunda och i föreställningen finns texter som barnen har skrivit. Däremot tycker hon inte att hon gör föreställningar som är speciellt riktade mot barn. Möjligen blir det mera dans i barnföreställningarna. Hon tycker det är viktigt att visa dans för barn. De ifrågasätter inte rörelsen. Men Gunilla vill inte att dansarna ska vara barn på scenen, hon söker det allmängiltiga. Dansarna blir mycket viktiga och hon är nogna med valet av dem.

**VEM BEHÖVER GENREGRÄNSERNA?** Är det viktigt att det är dans? Gränserna är flytande i dag. Gunilla arbetar själv mycket med bilder och film. Skillnaden mellan att arbeta med skådespelare och dansare är att skådespelare frågar *varför*, de letar efter undertexter. Dansare arbetar oftast intuitivt. De provar, de gör.

Gunillas föreställningar är rätt lugna, hon vågar låta dem ta sin tid. Hon är mycket upptagen av hur man berättar saker. I sin nya föreställning *Femårsplanen* – premiär på Norrlandsoperan den 1/10 2009 – använder hon en dramaturgisk mall för Hollywoodfilmer. Hon tycker att det är viktigt att få göra föreställningar i stort format ibland, för uttrycket. Att alltid arbeta för turné medför en risk att hon krymper sina idéer.

Moderatorn lämnade med några frågor till de fortsatta diskussionerna: Krymper koreografen sina idéer för att hon eller han måste tänka turné? Måste man turnera? Är det viktigt att få arbeta i stort format ibland?

Lasse och Tove bidrog med var sitt råd:

Lasse: Ge inte upp, gör större föreställningar.

Tove: Glöm inte bärhjälp vid arrangemangen.

## UR KOREOGRAFENS VINKEL 2: ANNA WENNERBECK OCH BRONJA NOVAK LINDBLAD, »Sov du?«

**KOREOGRAFERNA** Anna Wennerbeck och Bronja Novak Lindblad har spelat sin föreställningen *Sov du?* 503 gånger sedan premiären 2005. Målgruppen är barn i åldrarna 4–8 år. Föreställningen ingick i



Affischbild: *Sov du?* På bilden från vänster, Bronja Novak Lindblad och Anna Wennerbeck, koreografi och dans, EMBLA dans & teater. Foto: Anders Jirås.

konferensprogrammet och följdes av ett samtal med de båda koreograferna.

### *Hur arbetar ni?*

Anna och Bronja tycker att de kompletterar varandra bra. De har ofta brainstorming om idéer till en ny föreställning. De har en repetitionstid på cirka sex veckor och bjuder in testpublik sista veckan.

De väljer oftast ut en tråd som de arbetar kring, gärna en vardaglig tematik och de använder slapstick och vardagsrörelser som blir dans. I *Sov du?* blev sängen och att sova över hos en kamrat ett självklart val.

De gör en dramaturgi för sin föreställning. Målgrupp bestäms från början men kan ändras under arbetets gång.

De gör medvetna konstnärliga val och strävar efter tydlighet och medvetenhet. De arbetar ofta utifrån bilder och scener. Under processen arbetar de om sekvenser om och om igen.

De gör ofta en lista över vad barn tycker är roligt att göra och arbetar med skratt och medvetet tilltal som ibland tangerar cirkus och clowner.

De har alltid dansverkstäder i anslutning till sin föreställning.

Arbetet med barn ger en massa material att arbeta vidare med.

De spelar aldrig barn på scenen utan är sig själva upphöjt till tio.



Lisa Spets, konstnärlig ledare för ZebraDans.

## FÖRELÄSNING: **Randig eller rutig? Hur ser zebradans ut?**

**LISA SPETS ÄR KONSTNÄRLIG** ledare för ZebraDans, som presenterar dans för barn och som kommit att bli föregångare och inspiration för många som arbetar inom fältet. ZebraDans startade med gästspel 1999 men fick sin nuvarande organisationsform 2001. En egen scen i Stockholm fick ZebraDans 2006.

Lisa berättade om sina utgångspunkter och drivkrafter, vad som gav henne mod att köra igång och hur arbetet med ZebraDans har utvecklats under åren.

Det blev en beskrivning av växande medvetenhet och professionalisering. Och om konsten att balansera entusiasm och ansvar. Om vikten att ställa krav, men även förmågan att visa tillit.

Lisa menar att det inte finns något hemligt recept, men om man som ZebraDans kan skapa förutsättningar så är chansen att lyckas mycket större. Viktigt är att alla är överens om att det är ett jobb att göra bra konst. Det krävs resurser, fundament och högt i tak.

VIVECA HALLBERG, KULTURRÅDET:

## **Kvalitet i förhållande till dans för barn**

**VID BIDRAGSGIVNINGEN** poängterar Kulturrådets styrelse särskilt vikten av att ta hänsyn till den konstnärliga kvalitén. I det sammanhanget påpekas betydelsen av ständigt pågående diskussioner med referensgrupperna, på Kulturrådets kansli och i Kulturrådets styrelse kring kvalitet eftersom det inte är något statistiskt.

**KULTURRÅDETS DANSREFERENSGRUPP** har inget recept eller någon lathund för att bedöma vad som är konstnärlig kvalitet. Referensgruppen genomför dock en hård granskning av bidragsansökningarna eftersom kvalitet är viktigt, inte minst när det gäller föreställningar och projekt för barn. Det bör finnas en klar konstnärlig idé, en tydlig beskrivning av projektet och kompetens att genomföra projektet. Den sökande bör tänka igenom sin målgrupp, det vill säga barnen i det här fallet, hur man når den målgruppen, hur man ska arbeta i projektet och hur man ska arbeta fram en eventuell föreställning.

Status har troligtvis förändrats när det gäller att arbeta med barnproduktioner. Flera koreografer som huvudsakligen har genomfört föreställningar för vuxna, gör nu även föreställningar för barn. Projekten är mer medvetet genomarbetade. Kulturrådet kan konstatera att flera koreografer har uttryckt att det är konstnärligt utvecklande att arbeta med föreställning-



Viveca Hallberg, Kulturrådet.



Hur kan kvalitén i koreografi för barn utvecklas och stimuleras? Frågan diskuterades i grupperna. Från vänster: Christina Degerström, Susanna Freund Widman, Sarah Elfwin, Micke Strid och Lisa Spets.

ar, workshops med mera för barn och unga. År 2005 fördelades 2,3 mkr och 2009 fördelades 4,5 mkr i produktionsbidrag för barn och unga.

Fler bidragssökande medför en hårdare konkurrens. Efterfrågan från arrangörshåll har också ökat. Satsningen Skapande skola innebär en möjlighet för utveckling men hittills har förmodligen danssatsningar mest handlat om barns och ungas eget skapande.

Mycket genomförs och har genomförts, exempelvis ett antal dansresidens i skolor. Hur dokumenteras allt och hur kan man föra vidare den kunskap som koreografer som skapar för barn har utvecklat?

## Gruppsamtalen

**EFTER UPPTAKTSSAMTALEN** med arrangörer respektive koreografer följde varje dag de fördjupande gruppsamtal, som utgjorde en av konferensens viktigaste grundstommar. För att få största möjliga erfarenhetsutbyte delades deltagarna in i sex grupper där företrädare för arrangörer, dansare, koreografer, institutioner, danskonsulenter och övriga blandades. Som underlag för diskussionen fanns ett antal frågor (Se bilagor).

I den första, som följde på arrangörernas inledning, var uppgiften att diskutera vad som gör en koreografi särskilt lämpad för barn och hur man

kan avläsa det, hur kvaliteten tar sig olika uttryck, vad interaktivitet och sammanhanget runt föreställningen betyder samt hur kvaliteten i den faktiska spelsituationen kan säkras.

Nästa dag, efter koreografernas inledande samtal, fortsatte grupperna att tala om hur utvecklingen av hög kvalitet i koreografi för barn kan stimuleras och hur var och en av deltagarna, utifrån sin roll och position, kan påverka det.

I alla grupperna fördes intensiva, engagerade samtal, som även utvidgade och problematiserade frågeställningarna ytterligare utifrån deltagarnas egna, konkreta erfarenheter. Gruppsammansättningen var densamma båda dagarna vilket gav en möjlighet att fördjupa tankarna.

## Vad är slutsatserna? Hur går vi vidare?

Resultatet av gruppernas samtal bildade basen för den avslutande diskussionen. Alla grupper redovisade från vardera dagen:

- En fråga
- Ett påstående
- En insikt

I gruppmaterialen och den gemensamma diskussionen utkristalliserades ett antal tydliga områden

och konkreta förslag som är betydelsefulla för att koreografi riktad till barn och unga framöver ska utvecklas på bästa sätt. Naturligtvis överlappar områdena varandra. Här har alla gruppernas frågor, påståenden och insikter samlats så som de avtecknade sig i slutdiskussionen:

### Möten

Hur får vi konstverket och publiken att mötas?

Kan jag som arrangör komma med ett tema till en koreograf?

Hur går vi vidare med diskussionen?

En mötesplats utan marknadstänket.

Hur får vi in nykomlingarna?

Låt många göra mycket.

Det behövs en plattform, växthus, mentorskap för koreografer, som arbetar för barnpubliken.

Fett löser fett!

Att man ska tänka gott om folk.

Vikten av möjlighet till möten och samtal mellan koreograf och arrangör.

Upplevelse kvalitén höjs om man får samtala om föreställningen efteråt! (utan värdering)

Mentorskap för arrangörer.

### Tilltalet

Är vuxnas val de samma som barns?

Hur lång kan en barndansföreställning vara?

Hur kan man göra provokativa föreställningar som mottas av alla?

En föreställning för barn måste ha tydlighet, enkelhet, helgjuten dramaturgi, medvetna val, ärlighet och ett genuint intresse för barn.

Tilltalet betyder allt!

Den subtila interaktiviteten är underskattad.

I ett sammanhang får varje provokativ föreställning en chans.

Tilltal är när dansare och publik är tillsammans i ett kreativt ögonblick, såväl vuxna som barn, scen som salong.

### Förutsättningar och omständigheter runt omkring föreställningarna

Hur förvaltar och utvecklar vi skapandet och spridandet av kvalitativ dans för barn?

Hur kan vi få media att intressera sig mer för dans (och kultur) för barn? Synliggöra, uppmärksamma, bevaka. Varför inte ha en utmärkelse för koreografi för barn årligen?

Det behövs en struktur, arenor (spelplatser) för olika sorters föreställningar i hela landet.

Om fundamenten är bra finns förutsättningar för en kvalitativ upplevelse.

Rätt person på rätt plats.

Omständigheterna påverkar vilken sorts produktioner det blir.

Det behövs en plattform, växthus, mentorskap för koreografer, som arbetar för barnpubliken.

Mer tid för koreograferna till experiment och prova nytt. Även mer tid för koreograferna innan (betald).

Fler morötter till både koreografer och arrangörer. Utmärkelser, samarbeten, tävling.

Det är viktigt att pengarna ligger centralt hos arrangörerna.



Claire Parsons och Camilla Luterkort.



Suzanne Sellin, Signe Landin



Viveca Hallberg, Minna Krook, Mira Helenius, Thomas Johansson och Lotta Gahrton.



Moderator Lis Hellström Sveningson avslutade konferensen med frågan: Vem fångar upp bollen och för utvecklingen vidare?

### Status

Hur kan vi få media att intressera sig mer för dans (och kultur) för barn? Synliggöra, uppmärksamma, bevaka.  
Vad kan jag göra för att höja statusen för dans för barn?  
Varför diskuterar vi dålig kvalitet?  
Vi måste lära oss att värdesätta vår egen kunskap.

### Utbildning

Hur förvaltar och utvecklar vi skapandet och spridandet av kvalitativ dans för barn?  
När kommer Danshögskolan att ha koreografi för barn/unga inom koreografutbildningen?  
Vore bra om vi kan hitta andra ord och begrepp för att analysera en föreställning än bra och dålig.  
Kunskapshöjning politiskt/publikt, ekonomiska medel för spridning och produktion.  
Utbildning: Dansare/Arrangör/Koreograf  
Mentorskap för arrangörer.

### Vem fångar upp bollen?

**KONFERENSEN PRÄGLADES** av ett engagerat och öppet samtal. Tydligt är att det finns ett väldigt behov av att träffa andra som på olika sätt är involverade i arbetet med dansföreställningar riktade till barn. Samtidigt visar det sig att förväntningarna på varandras uppdrag och ansvar skiljer sig från verkligheten.

Konstnärer och arrangörer behöver mötas på många olika sätt, även vid sidan av föreställningarna och försäljningssituationerna. Mötet med publiken kräver å sin sida ökad medvetenhet, såväl från konstnärer som från arrangörer och andra inblandade. Det är ur den sammantagna medvetenheten som tilltalet skapas. Och tilltalet är själva grundvalen för koreografi som riktar sig till barn.

Men för att föreställningarna ska nå fram till sin publik krävs också en fungerande omgivning. Det handlar om allt från lämpliga spelplatser och relevanta förberedelser eller uppföljningar riktade till barnen – många har aldrig tidigare mött dans – till makten över kunskap och pengar.

Värt att notera är att diskussionen aldrig körde fast i en klagan över bristen på pengar, utan hela tiden förhöll sig konstruktivt till de möjligheter som faktiskt finns, och som kan tas bättre tillvara. Danskonsten har en förmåga att göra mycket med de blygsamma anslag som står till buds.

Vikten av att ha tilltro till sin egen förmåga ägnades särskild uppmärksamhet. Självförtroendet kan stärkas av utökat utbyte på alla plan, men även genom riktad utbildning. Ökade kunskaper behövs både ifråga om publiken, där behövs mer reflektion om vad begreppen barn och barndom betyder, och om alla de olika delar som måste samverka för att en föreställning ska lyckas och nå fram till sin publik. Att hitta verktyg för att tala om och analysera det konstnärliga arbetet var ett återkommande önskemål. Danshögskolan har ett stort ansvar när det gäller utbildningsbehoven.

De kriterier för en fortsatt utveckling av den svenska koreografin för barn som moderatorn, Lis Hellström Sveningsson, formulerade efter den inledande seminarieserien 2006 har med årets konferens bekräftats och fördjupats. Och viktigast, förts några steg framåt. Deltagarna i konferensen är att betrakta som ett nätverk för en fortsatt utveckling. De visade en stark vilja att bidra och delade öppet och generöst med sig av sina erfarenheter i diskussionerna. Att få mötas utan att behöva konkurrera, som fallet är vid de utbudsdagar där deltagargrupperna annars oftast samlas, hade ett stort värde. De olika aktörerna vet vad de vill, kan de få sina ambitioner att samverka kommer det att bidra konkret till utvecklingen av den svenska koreografin för barn. Deltagarna i konferensen i Kristinehamn vill fortsätta det gemensamma arbetet som SRD initierat.

Vem fångar upp bollen och för utvecklingen vidare?

Oktober 2009

*Lis Hellström Sveningsson*, moderator

*Katarina Hultin, Vicky Sverkerson, Maria Ogestad, Signe Landin*, arbetsgrupp för konferensen, SRD.

Foto om annat ej angetts: Mia Eklund och Eva Persson, danskonsulenter Regionförbundet Örebro respektive Västra Götalandsregionen.

## DELTAGARE KONFERENSEN VAD ÄR KOREOGRAFI FÖR BARN? 19 – 20/8, 2009

### ARRANGÖRER

Susanna Freund Widman, Botkyrka  
Irene Grahn, Helsingborg  
Ingela Gånedahl, Blekinge  
Thomas Johansson, Vänersborg  
Annika Järnesund, Karlstad  
Camilla Luterkort, Nacka  
Birgitta Poleman, Öckerö  
Suzanne Sellin, Wilhelmina  
Agneta Örtengren-Ekenblad, Gävleborg

### KOREOGRAFER

Åsa Fagerlund, Stockholm  
Lotta Gahrton, Stockholm  
Minna Krook, Stockholm  
Bronja Novak Lindblad, Göteborg  
Ingrid Olterman, Stockholm  
Claire Parsons, Stockholm  
Lisa Spets, Stockholm  
Christina Tingskog, Stockholm  
Anna Wennerbeck, Göteborg

### DANSARE

Kerstin Abrahamsson, Stockholm  
Tina Andersson, Regionteater Väst, Borås  
Åsa Elowson, Stockholm  
Tove Strandell, Stockholm  
Micke Strid, Stockholm

### INSTITUTIONER

Mira Helenius Martinsson, Norrdans, Härnösand

### DANSKONSULENTER

Christina Degerström, Västerbotten  
Mia Eklund, Regionförbundet Örebro län  
Marianne Eriksson, Region Värmland  
Katarina Hultin, Västra Götalandsregionen  
Anja Ison Wallace, Jönköping  
Signe Landin, Stockholms stad och län  
Tanja Mangalanayagam, Dans i Sydost – Region Blekinge,  
Regionförbundet i Kalmar län, Regionförbundet södra  
Småland  
Sofia Nohrstedt, Gävleborg  
Maria Ogestad, Region Skåne  
Eva Persson, Västra Götalandsregionen  
Vicky Sverkerson, Region Halland

### SAMT:

Lis Hellström Sveningsson (moderator), Göteborg  
Karin Helander, Centrum för barnkulturforskning,  
Stockholms universitet.  
Viveca Hallberg, Kulturrådet, Stockholm  
Sarah Elfwin, Danscentrum (Stockholm)

Konferensen arrangeras av Samarbetsrådet för de regionala danskonsulentverksamheterna (SRD) med stöd av Statens kulturråd.

## SRD

Postadress:  
c/o Danskonsulenterna i  
Västra Götalandsregionen,  
Konst- och kulturutveckling  
Regionens Hus  
405 44 Göteborg

Tel: 031 - 705 17 04

## Underlag för gruppdiskussionen onsdag 19 augusti

– efter inledande samtal med **ARRANGÖRERNA**  
Ingela Gånedahl, Thomas Johansson och Camilla Luterkort

Det samtal mellan arrangörerna som ni nyss tagit del av ska ni nu fortsätta i grupperna. Här är några frågor som vi vill att ni tar upp. Naturligtvis står det gruppen fritt att utvidga samtalet även utan för dem.

Utifrån den samlade diskussionen formulerar gruppen avslutningsvis:

En fråga

Ett påstående

En insikt

som ni skriver ner på papper och lämnar till Lis Hellström Sveningsson

### Frågor att diskutera:

- Vad är det som gör en koreografi särskilt lämpad för barn?
- Hur tänker du när du avgör det?
- Syns det på en föreställning vilka konstnärliga val den bygger på?
- Diskutera hur kvalitén tar sig uttryck i rörelsespråk, dramaturgi, kompositionsstruktur och utförande?
- Vad betyder tilltalet?
- Interaktivitet i en föreställning – hot eller möjlighet?
- Verkstad i anslutning till föreställningen – hot eller möjlighet?
- Vad betyder sammanhanget runt omkring för en föreställning?
- Hur säkrar man föreställningens kvalitet i den faktiska spelsituationen?
- Vad är det som avgör att jag kan säga att det här är en bra föreställning – och det här är inte en bra föreställning?

Ni har tiden fram till kl 17 till förfogande.

## Underlag för gruppdiskussionen torsdag 20 augusti

– efter inledande samtal med KOREOGRAFERNA  
Åsa Fagerlund, Lotta Garthon och Minna Krook:

Ta med det ni hört i samtalet mellan koreograferna och diskutera nu vidare i grupperna.

### Utgå från följande frågeställningar:

- Hur stimulerar vi utvecklingen av hög kvalitet i koreografi för barn?
- Hur kan var och en av oss, utifrån våra roller och positioner, påverka och inspirera?

Precis som igår använder ni sedan gruppens samlade diskussion för att formulera:

En fråga

Ett påstående

En insikt

som ni skriver ner på papper och lämnar till Lis Hellström Sveningsson

Ni har tiden fram till kl 12 till förfogande och kaffe serveras under gruppsamtalet.

Konferensen arrangeras av  
Samarbetsrådet för de regionala  
danskonsulentverksamheterna  
(SRD) med stöd av Statens  
kulturråd.

### SRD

Postadress:  
c/o Danskonsulenterna i  
Västra Götalandsregionen,  
Konst- och kulturutveckling  
Regionens Hus  
405 44 Göteborg

Tel: 031 - 705 17 04



Teckningar av barn som sett *Den dansande garderoben*.  
En dansföreställning i koreografi av Tommy Håkansson, Älvsborgsteatern, 2006.



**Samarbetsrådet för de  
regionala danskonsulent-  
verksamheterna (SRD)**

**POSTADRESS:**

c/o Danskonsulenterna i  
Västra Götalandsregionen,  
Konst- och kulturutveckling  
Regionens Hus  
405 44 Göteborg

Tel: 031 - 705 17 04